

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 De his quæ pertinent ad clericos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

Utrum sacerdos parochialis teneatur credere suo subdito dicenti se alteri esse confessum.

4. di. 17. q. 3. ar. 3. q. 5. ad 42.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod sacerdos parochialis non deat credere suo subdito dicenti se alteri esse confessum, ut per hoc ei Eucharistia det. Frequenter enim sola confessione alii conteruntur, qui prius contriti non fuerunt; sed sacerdos debet subditum suum quantum potest ad bonum in ducere, ergo videtur quod omnino ab eo expetere debeat, quod sibi confiteatur.

¶ Præter. Prover. 27. dicitur pastori ecclesie. Diligenter agnosce vultum pecoris tui; sed hoc nullo modo melius potest, quam per confessionem, ergo debet ab eo exigere quod sibi confiteatur.

SED CONTRA. Si sibi confiteretur, posset dicere quæ velle, & crederetur ei, ergo etiam hoc sibi debet credi, quod sit confessus.

RESPON. Dicendum, quod in foro iudiciali, creditur homini contra se, sed non pro se, in foro autem penitentia, creditur homini pro se & contra se. Est ergo distinguendum, quod dupliciter sit impedimentum quo aliquis a perceptione Eucharistie impediatur. Si enim sit impedimentum ad forum iudiciale pertinens, puta, excommunicatio, non tenetur sacerdos suo subdito credere, vel quem excommunicatum novit, nisi sibi de absoluteione constet. Si autem sit impedimentum quod ad forum penitentia pertinet, peccati, tenetur ei credere, & iniuste agit si denegat Eucharistiam ei qui phibet se confessum & absolutum ab eo qui absolucere potuit vel autoritate apostolica, vel autoritate Episcopi.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod illud bonum quod in confessione homines consequuntur, iam consecutus est ille qui confessum se dicit, si verum dicit. Si autem falsum dicit, pari ratione posset falsum dicere confitendo, nec potest aliquis alicuius hominis autoritate compelli ad confitendum peccatum, quod alteri confessus est, qui absolucere potuit: quia sicut iam dictum est confessio peccatorum quoddam sacramentale est, diuino imperio subiactens, non humano.

AD SECVNDVM Dicendum, quod spiritualis pastor vultum pecoris sui debet diligenter agnoscere: considerando exterius vitam eius, sed per modum confessionis non potest diligentius scrutari, sed oportet quod credat ea quæ sibi a suo subdito dicuntur.

QVÆSTIO VII.

DEINDE quærebantur duo de his quæ pertinent ad clericos.

¶ Primo, De officio ecclesie, utrum ille qui est præbendatus in duabus ecclesijs in die, quo diversum officium sit in utraque, ecclesia, debeat utriusque officium dicere.

¶ Secundo, De studio theologie, utrum aliquis teneatur dimittere studium theologie, etiam si sit aptus ad alios docendum, ad hoc quod intendat salutem animarum.

ARTICVLVS XIII.

Utrum habens duas ecclesias, teneatur utriusque officium dicere.

Artic. 67. & 129. c.

AD PRIMVM sic proceditur. Vt quod aliquis in tali casu debeat utrumque officium dicere.

RONAS enim debet respondere emolumento. Ille ergo qui habet emolumentum præbende in duabus ecclesijs, debet onus suffere utriusque, ut videtur; ecclesie officium dicat.

¶ Præter. Iustum esse videtur, ut si habet maius emolumentum ab una ecclesia in qua forte cantatur prolixius officium, quod etiam maius onus subeat prolixius officium dicendo, non ergo ad eum pertinet electio, sed vel debet utrumque dicere, vel debet dicere officium ecclesie, in qua habet pinguius beneficium.

SED in contrarium inducitur consuetudo.

RESPON. Dicendum, quod supposito quod aliquis licite sit præbendatus in duabus ecclesijs, sed dispensatione, considerandum est quod ille qui in aliqua ecclesia præbendam accepit, duobus obligatur, scilicet Deo, ut ei debeat laudes exolvat pro eius beneficijs; & ecclesie, de qua accipit suum. Ea vero quæ ad ecclesiam pertinent, subiactent dispensationi prætorum ecclesie, & ideo hoc debitum quod debet ecclesie, debet exolvere secundum quod statutum est, vel per seipsum, si sit præbenda quæ requirit residentiam; vel per vicarium, si hoc sufficit licitum ecclesie statum ac consuetudinem: sed debitum quod debet Deo, per seipsum debet exolvere: non refert autem quantum ad Deum, quibus plerumque & hymnis Deum laudet, ut puta, utrum dicat in vespere. Dixit Dominus, vel, Laudate pueri Dominum, nisi quantum ad hoc quod homo dicitur.

H qui maiorum traditiones: & quia laudes Deo dicit quasi unus homo, sufficit quod semel officium dicat secundum consuetudinem alicuius ecclesie, quarum est clericus. Sed de electione officiorum licet videretur quod debeat dicere officium illius ecclesie, in qua maiorem gradum habet, puta, si in una sit decanus, & in alia simplex canonicus, debet dicere officium ecclesie in qua est decanus. Quod si in utraque ecclesia fuerit simplex canonicus, debet dicere officium dignioris ecclesie, quantum tunc in minori ecclesia habeat opulentioris præbendam, quia temporalia nullius momenti sunt spiritualibus comparata. Si vero ambæ ecclesie sunt æqualis dignitatis, potest eligere quodcumque officium magis uoluerit, si fuerit ab utraque ecclesia abiens. Si autem fuerit in aliqua earum præsens, debet se conformare illi, cum quibus conuersatur.

Et per hoc patet responsio ad obiectionem.

ARTICVLVS XIII.

Utrum uacans salutem animarum peccet, si circa studium tempus occupat.

AD SECVNDVM sic proceditur. Vt, quod aliquis qui potest salutem animarum curam impendere, peccet si circa studium tempus occupat. Dicitur enim ad Gala. ult. Dum tempus habemus, opere mur bonum: nulla est enim grauior iactura quam temporis, non dicit ergo aliquis totum tempus in studio expendere, differens salutem animarum curam impendere.

¶ Præter. Perfecti tenentur ad id quod melius est: sed religiosi sunt perfecti, ergo maxime religiosi debent dimittere studium ut salutem animarum in faciant.

¶ Præter. Peius est errare in uia morum, quam in uia peccatorum: sed prælati tenentur reuocare suum subditum, si uideat eum errare in uia peccatorum, ergo multo magis tenetur eum reuocare ab errore, qui est in uia morum: est autem error, si homo prætermittit quod melius est, ergo prælati debent subditum cogere ut melius

Iacti animarum intendat studio praefermissio. In CONTRARIUM inducebatur coniectura pro ratione.

RESPON. Dicendum, quod aliqua duo possunt comparari ad invicem & simpliciter, & in aliquo casu. Nihil enim prompet id quod est melius simpliciter, in aliquo casu esse minus eligendum, sicut philosophari est simpliciter melius quam dirari: sed in tempore necessitatis dirari est magis eligendum. & aliqua pretiosa margarita est carior vno pane, & tamen in aliquo casu famus panis preteregeret, sicut illud Iren. 4. Dederunt pretiosa quaeque pro cibo ad refocillandas animas. Est autem considerandum, quod in quolibet articulo simpliciter melior est qui disponit de artificio, & dicitur architector, quam aliquis manualis qui opera exequitur in quod est ab alio disponitur. Unde & ad hunc conueniens maior mercede conducitur qui disponit de edificio, licet nihil manibus operetur, quam manuales artifices, qui adstant ligna, & incidunt lapides. In edificio autem spirituales sunt quasi manuales operarii, qui pariter laborant in iustitia carae animarum, puta, sacramenta ministrando, vel aliquod huiusmodi particulariter agendo: sed quasi principales artifices sunt episcopi, qui imperant & disponunt qualiter predicti sum officium exequi debeant, propter quod & episcopi, id est superintendentes dicuntur. Et simpliciter theologae doctores sunt quasi principales artifices, qui inquirunt & docent qualiter alii debeant salutem animarum procurare. Simpliciter ergo melius est docere sacram doctrinam, & magis meritorium si bona intentione agatur, quam impendere particularem curam salutis huiusmodi, unde de Apollolus de se dicit 1. ad Cor. 1. Non enim misit me Christus baptizare, sed euangelizare: quamvis baptizare sit opus maxime coniciens salutis animarum. Et 2. ad Tim. 2. idem Apollolus commendat fidelibus hominibus, qui idonei erunt & alios docere. Ipsa etiam ratio demonstrat, quod melius est erudire de pertinentibus ad salutem eos, qui & in se & in aliis proficere possunt, quam simpliciter qui in se tantum proficere possunt. In aliquo tamen casu necessitate imminente deberet & episcopi, & doctores intermissio proprio officio particulariter intendere salutis animarum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod nullam iacturam temporis patitur, qui quod est melius, operatur docendo sacram doctrinam, vel qui ad hoc per studium se disponit.

AD SECVNDVM dicendum, quod perfectus dicitur aliquis dupliciter. Vno modo, quia habet perfectionem. Alio modo, quia habet statum perfectionis. Perfectio autem hominis in charitate consistit, quae hominem Deo coniungit. Unde quantum ad dilectionem Dei dicit Gen. 17. Ambula coram me, & esto perfectus: quantum vero ad dilectionem proximi postquam Dominus dixerat, Diligite inimicos vestros, etc. dicit Matth. 5. Estote ergo perfecti. Statum autem perfectionis habere dicuntur, qui solemniter obligantur ad aliquid perfectioni annexum. Est autem aliquid annexum perfectioni charitatis dupliciter. Vno modo, sicut praambulum & preparatorium ad perfectionem, ut paupertas, castitas, & huiusmodi, quibus homo retrahitur a curis secularium rerum, ut liberius vacet his quae Dei sunt: unde huiusmodi magis sunt quaedam perfectionis instrumenta. Propter quod Hieronymus exponens illud verbum Petri dicentis, Ecce nos reliquimus oia, & secuti sumus te, dicit quod non sufficit Petro dicere, Ecce nos reliquimus oia: sed addidit quod perfectum est, Et

A secuti sumus te. Quicumque ergo vel voluntariam paupertatem, vel castitatem seruauit, habent quidem preparatorium perfectionis, sed non dicuntur habere statum perfectionis, nisi qui se ex solemnitate & perpetuum, dicitur habere statum, sicut patet in statu libertatis, vel matrimonij, & similibus. Alio vero modo, aliquid est annexum perfectioni charitatis ut effectus, videlicet, aliquis curam animarum suscipiat. Est enim perfecta charitatis, ut aliquis propter Dei amorem praetermittat dulcedinem contemplatiuae vitae, quam magis amaret, & accipiat actiue vitae occupationes ad procurandum proximorum salutem. Quicumque ergo hoc modo salutis proximorum intendit, habet quidem aliquam perfectionis effectum, sed non habet perfectionis statum nisi episcopus, qui cum quadam solemnitate consecratione suscipit animarum curam. Archidiaconi vero & parochiales presbyteri magis habent commissa quaedam officia, quod per hoc in aliquo perfectionis statu ponantur. Solum ergo religiosi, & episcopi dicuntur perfecti, quasi statum perfectionis habentes, unde religiosi sunt episcopi, sed non archidiaconi, vel plebani. Cum ergo dicitur quod perfecti tenentur ad id quod melius est, verum est, si intelligatur de his qui dicuntur perfecti propter perfectionem charitatis. Huiusmodi enim obligantur ex lege interiori quae inclinando obligat, unde ad hoc obligantur secundum mensuram suae perfectionis, quod implent. Si autem intelligatur de his qui dicuntur perfecti propter statum, sicut episcopi & religiosi, non est verum. Non enim tenentur episcopi nisi ad ea, ad quae se extendit cura recepti regiminis. Et religiosi non tenentur nisi ad ea, ad quae obligantur ex voto suae professionis; alioquin esset obligatio ad infinitum, cum tamen natura, & ars, & ois lex certos terminos habeant: dato tamen quod perfecti semper tenentur ad id quod melius est, non esset ad propositum, sicut ex supradictis apparet.

AD III. Dicendum, quod licet praesertim teneat subditum suum reuocare ab omni malo, non tamen tenetur eum inducere ad oem melius. Haec est ratio in proposito locum non habet, sicut nec alie &c.

QUESTIO VIII.

DEINDE querebantur duo de his quae pertinent ad religiosos.

¶ Primo, Vtrum religiosus teneatur obedire suo prelato, ut reuelat sibi aliquod secretum, quod fidei suae est commissum.

¶ Secundo, Vtrum teneatur sibi obedire, ut reuelat occultam culpam fratris quam nouit.

ARTICVLVS XV.

Vtrum religiosus teneatur reuelare prelato precipienti secretum suae fidei commissum.

Circa primum sic proceditur. Videtur quod religiosus teneatur aliquod secretum fidei suae commissum reuelare prelato precipienti. Ad obediendum enim prelato obligantur se religiosus professione solenni, ad tenendum autem secretum obligantur se simplici promissione: ergo magis debet obedire prelato, quam seruare secretum.

SED CONTRA est, quod Bern. dicit. Id quod est institutum propter charitatem, non militat contra charitatem: sed professio obedientiae, quam religiosus

24 q. 68. art. 1. ad 2. q. 70. 1. ad 2.